

ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ

Βρυξέλλες, 13.11.2007
COM(2007) 693 τελικό

ΕΓΓΡΑΦΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

Σχετικά με τη σκοπιμότητα εκπόνησης νομοθεσίας ΕΕ στον τομέα της προστασίας των μαρτύρων και των προσώπων που συνεργάζονται με τη δικαιοσύνη

ΕΓΓΡΑΦΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

Σχετικά με τη σκοπιμότητα εκπόνησης νομοθεσίας ΕΕ στον τομέα της προστασίας των μαρτύρων και των προσώπων που συνεργάζονται με τη δικαιοσύνη

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Το παρόν έγγραφο αποτελεί αποτέλεσμα προπαρασκευαστικής εργασίας στο πλαίσιο της αξιολόγησης επιπτώσεων οποιασδήποτε ευρωπαϊκής νομοθετικής πρότασης στον τομέα της προστασίας των μαρτύρων και των προσώπων που συνεργάζονται με τη δικαιοσύνη. Το παρόν έγγραφο εργασίας παρουσιάζει την κατάσταση προόδου σχετικά με τη νομοθεσία και τη γενική πρακτική σε εθνικό, ευρωπαϊκό και διεθνές επίπεδο. Αυτό ακολουθείται από ανάλυση προβλημάτων, στόχων και πιθανών πολιτικών εναλλακτικών επιλογών. Υπογραμμίζει επίσης τα βασικά ζητήματα που απαιτούν συζήτηση σε βάθος πριν από την πιθανή εναρμόνιση ενός ευρωπαϊκού συστήματος για την προστασία των μαρτύρων.

Το νομοθετικό πρόγραμμα και πρόγραμμα εργασίας της Επιτροπής για το 2007¹ χαρακτηρίζει την προστασία των μαρτύρων και των προσώπων που συνεργάζονται με τη δικαιοσύνη ως πρωτοβουλία προτεραιότητας. Πάντως, η διαδικασία αξιολόγησης επιπτώσεων οδήγησε στο συμπέρασμα ότι προς το παρόν δεν προβλέπεται η εκπόνηση νομοθεσίας σε επίπεδο ΕΕ.

2. ΙΣΤΟΡΙΚΟ

Το να παρασχεθεί στους μάρτυρες η κατάλληλη προστασία μπορεί να διαδραματίσει σημαντικό ρόλο για την προσαγωγή των δραστών αξιόποινων πράξεων στη δικαιοσύνη, εφόσον η επιτυχής ολοκλήρωση κάθε σταδίου της ποινικής διαδικασίας συχνά εξαρτάται από τη συνεργασία μαρτύρων. Οι δράστες αξιόποινων πράξεων συχνά προσπαθούν να αποτρέψουν τους μάρτυρες να καταθέσουν, ακόμη και μέσω απειλής. Όλα τα άτομα έχουν το πολιτικό δικαίωμα να καταθέτουν ως μάρτυρες και τα κράτη οφείλουν να προστατεύουν τους μάρτυρες από οποιονδήποτε εκφοβισμό.

Η προστασία των μαρτύρων αποτελεί διαδικασία στο πλαίσιο της οποίας οι μάρτυρες που καταθέτουν σε ποινικές δίκες καλύπτονται από μέτρα ειδικής διαδικαστικής ή μη διαδικαστικής προστασίας που θα διασφαλίζουν αποτελεσματικά την ασφάλειά τους – και ορισμένες φορές την ασφάλεια των οικείων τους – πριν, κατά τη διάρκεια και μετά την κατάθεση της μαρτυρίας τους. Μπορούν επίσης να παρασχεθούν τα μέτρα προστασίας που διατίθενται για τους μάρτυρες και στα πρόσωπα που συνεργάζονται με τη δικαιοσύνη. Σε υποθέσεις οργανωμένου εγκλήματος ένα πρόσωπο που συνεργάζεται με τη δικαιοσύνη κατέχει αξιόλογες πληροφορίες εφόσον το ίδιο έχει εμπλακεί σε εγκληματική δραστηριότητα και κατά συνέπεια μπορεί να διωχθεί και να του επιβληθεί ποινή.

Η ανάγκη να εξεταστεί η εκπόνηση νομοθεσίας σε επίπεδο ΕΕ σχετικά με την προστασία των μαρτύρων εξετάζεται εδώ και χρόνια. Ήδη το 1997, η σύσταση 16 του σχεδίου δράσης για την καταπολέμηση του οργανωμένου εγκλήματος² υπέδειξε να εξεταστεί η ανάγκη προστασίας των μαρτύρων και των συνεργαζόμενων με τη δικαιοσύνη ατόμων. Η δήλωση του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου της 25^{ης} Μαρτίου 2004 σχετικά με την καταπολέμηση της

¹ Ανακοίνωση COM(2006) 629 τελικό (24.10.2006), σ.22.

² ΕΕ C 251, 15.08.1997, σ.1.

τρομοκρατίας και το πρόγραμμα δράσης της Χάγης³ επίσης αναφέρονται σε μια πρόταση για την προστασία των μαρτύρων και των συνεργαζόμενων ατόμων.

3. ΠΡΟΠΑΡΑΣΚΕΥΑΣΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

Η προπαρασκευαστική εργασία για την ανάπτυξη μιας νομοθεσίας δεσμευτικής σε ευρωπαϊκό επίπεδο σχετικά με την προστασία των μαρτύρων ξεκίνησε το 2004. Στόχος ήταν η συλλογή πληροφοριών σχετικά με τη νομοθεσία των κρατών μελών, τις διοικητικές δομές και την πρακτική εμπειρία ώστε να προσδιοριστούν κενά του δικαίου και λειτουργικές αδυναμίες που έχουν αντίκτυπο σε επίπεδο ΕΕ καθώς και να υποδειχθούν λύσεις με ευρωπαϊκή προστιθέμενη αξία. Ένα συγκριτικό σχέδιο AGIS σχετικά με την προστασία των μαρτύρων⁴ ανέλυσε τη νομοθεσία και την πρακτική, αλλά επίσης υπέβαλε προτάσεις ευρωπαϊκών νομοθετικών πράξεων. Η Επιτροπή συμμετείχε επίσης στην κοινή ομάδα εργασίας Ευρωπαϊκή-ISISC-OPCO⁵ στοχεύοντας να εξετάσει τις δυνατότητες εναρμόνισης των εθνικών νομοθεσιών στον τομέα της προστασίας των μαρτύρων⁶.

Η Επιτροπή διοργάνωσε συνεδριάσεις το 2006 και το 2007⁷, ώστε να συμβουλευθεί τους εκπροσώπους των κρατών μελών και τους εμπειρογνώμονες στον τομέα της προστασίας των μαρτύρων, οι οποίοι της προσέφεραν σημαντική συνεισφορά σχετικά με την εξέταση της αναγκαιότητας να προβλεφθεί μια νομοθετική πράξη σε επίπεδο ΕΕ.

Σύμφωνα με δημοσκόπηση του ευρωβαρόμετρου του 2006⁸ οι ευρωπαίοι πολίτες υποστηρίζουν την ιδέα της ρύθμισης του ζητήματος της προστασίας των μαρτύρων σε κλίμακα Ευρωπαϊκής Ένωσης. Μεταξύ των ερωτηθέντων πολιτών, ποσοστό 86% επιθυμεί τη θέσπιση εκ μέρους της Ευρωπαϊκής Ένωσης μιας κοινής πολιτικής διασυνοριακής και διεθνούς συνεργασίας σχετικά με την προστασία των μαρτύρων και μάλιστα το 45% των ερωτηθέντων υποστηρίζει δυναμικά την ιδέα αυτή⁹.

Καταβλήθηκαν προσπάθειες για τη συλλογή αξιόπιστων στατιστικών δεδομένων (π.χ. πληροφορίες που προέρχονται από την Ευρωπαϊκή, εθνικά δημόσια έγγραφα, απαντήσεις σε ερωτηματολόγια της ειδικής ομάδας εργασίας του Συμβουλίου της Ευρώπης, πρακτικά συνεδριάσεων εμπειρογνομώνων). Λόγω του εμπιστευτικού χαρακτήρα που προσδόθηκε σε διαφόρους φακέλους, κανένα συγκεκριμένο στατιστικό δεδομένο δεν διατίθεται στον τομέα της προστασίας. Αποσκοπώντας να παρασχεθεί στα ενδιαφερόμενα πρόσωπα ο υψηλότερος δυνατός βαθμός ασφάλειας, είναι βασικής σημασίας η διασφάλιση του απορρήτου της επεξεργασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, καθώς και οι λεπτομέρειες των προγραμμάτων προστασίας. Πάντως, οι περισσότερες χώρες κατέγραψαν, κατά τη διάρκεια των 5-10 τελευταίων ετών, αύξηση των αναγκών στον τομέα της προστασίας των μαρτύρων,

³ Ανακοίνωση COM(2005) 184 τελικό (10.05.2005), σ.23.

⁴ ed. Gert Vermeulen, 'EU standards in witness protection and collaboration with justice', μελέτη που παρήγγειλε η Ευρωπαϊκή Επιτροπή (JAI/2004/AGIS/077), IRCP-Πανεπιστήμιο της Γάνδης.

⁵ Διεθνές ινστιτούτο ανώτατων σπουδών εγκληματολογίας (ISISC) και Μόνιμο παρατηρητήριο οργανωμένου εγκλήματος (OPCO) και τα δύο είναι εγκατεστημένα στις Συρακούσες, Ιταλία.

⁶ Συνεδριάσεις που οργανώθηκαν στις Συρακούσες στις 8-10 Μαρτίου 2005 και στις 26-29 Οκτωβρίου 2005 και κατέληξαν σε έγγραφο με τίτλο «Τελική πρόταση σχετικά με τις ελάχιστες προϋποθέσεις μιας ενδεχόμενης νομοθετικής πράξης σε επίπεδο Ευρωπαϊκής Ένωσης» και την «αιτιολογική του έκθεση».

⁷ Διεξάχθηκαν συνεδριάσεις στις Βρυξέλλες στις 21 Φεβρουαρίου 2006 (Ημερίδα μελέτης για την προστασία των μαρτύρων και των προσώπων που συνεργάζονται με τη δικαιοσύνη) και στις 5 Μαρτίου 2007 -- Συνεδρίαση των ευρωπαίων εμπειρογνομώνων στον τομέα της προστασίας των μαρτύρων.

⁸ Ειδική δημοσκόπηση του ευρωβαρόμετρου, αριθ. 264 – Ο ρόλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης στην καταπολέμηση του οργανωμένου εγκλήματος, http://ec.europa.eu/public_opinion/archives/ebs/ebs_264_en.pdf

⁹ Μόνο 7% δηλώνουν ότι είναι αντίθετοι, ενώ επίσης 7% δεν έχουν γνώμη σχετικά με το θέμα αυτό.

τόσο όσον αφορά τον αριθμό των αιτήσεων προστασίας όσο και τον αριθμό των μαρτύρων που επωφελούνται των προγραμμάτων προστασίας.

4. ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΕΣ ΚΑΙ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΕΣ ΠΡΑΞΕΙΣ ΣΕ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ, ΕΘΝΙΚΟ ΚΑΙ ΔΙΕΘΝΕΣ ΕΠΙΠΕΔΟ

Οι ισχύουσες **πράξεις σε επίπεδο Ευρωπαϊκής Ένωσης**, ήτοι το ψήφισμα του Συμβουλίου σχετικά με την προστασία των μαρτύρων στο πλαίσιο της καταπολέμησης του διεθνούς οργανωμένου εγκλήματος (1995)¹⁰ και το ψήφισμα περί των συνεργαζομένων με τη δικαιοσύνη ατόμων για την καταπολέμηση του διεθνούς οργανωμένου εγκλήματος (1996)¹¹, έχουν περιορισμένο πεδίο εφαρμογής: εφαρμόζονται μόνο σε υποθέσεις που εμπίπτουν στην καταπολέμηση του οργανωμένου εγκλήματος και πρόκειται για μη δεσμευτικές νομοθετικές πράξεις. Εξάλλου, η δυνατότητα χορήγησης μέτρων προστασίας αντί πληροφοριών προβλέπεται σε δεσμευτικές νομοθετικές πράξεις, όπως η απόφαση-πλαίσιο του Συμβουλίου για την καταπολέμηση της τρομοκρατίας¹², και η απόφαση-πλαίσιο του Συμβουλίου, σχετικά με το καθεστώς των θυμάτων σε ποινικές διαδικασίες¹³.

Τα περισσότερα **κράτη μέλη της ΕΕ** διαθέτουν **νομοθεσία** στον τομέα της προστασίας των μαρτύρων, είτε ως χωριστή πράξη είτε στο πλαίσιο του κώδικα ποινικής τους δικονομίας. Η νομοθεσία αυτή περιέχει επίσης ορισμούς (προστατευόμενος μάρτυρας, ανώνυμος μάρτυρας, πρόσωπο που συνεργάζεται με τη δικαιοσύνη) και προβλέπει μέτρα διαδικαστικά (λεπτομέρειες για τη διεξαγωγή της δίκης, εναλλακτικοί τρόποι κατάθεσης) και μη διαδικαστικά (φυσική προστασία, επανεγκατάσταση, αλλαγή ταυτότητας), τις απαραίτητες δομές εφαρμογής και τον ρόλο των διαφόρων κατασταλτικών υπηρεσιών πριν, κατά τη διάρκεια και μετά τη δίκη, καθώς και τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις των μερών στο σύστημα προστασίας. Η διεθνής συνεργασία στον τομέα της προστασίας των μαρτύρων συνήθως αναφέρεται επίσης, χωρίς όμως πολλές λεπτομέρειες.

Ορισμένες χώρες διαθέτουν ειδική νομοθεσία που διέπει **τη λειτουργία των προγραμμάτων τους για την προστασία των μαρτύρων**, ενώ σε άλλες χώρες δεν υπάρχει καμία πρόβλεψη. Ορισμένες χώρες προβλέπουν την προστασία των μαρτύρων ως εμπίπτουσα κατά μεγάλο μέρος στα καθήκοντα της αστυνομίας, ενώ άλλες χορηγούν βασικό ρόλο στα υπουργεία και στη δικαστική εξουσία· ενώ σε ορισμένες χώρες προβλέπεται εθνικό πρόγραμμα προστασίας των μαρτύρων, σε άλλες συνυπάρχουν πολλά περιφερειακά ή τοπικά προγράμματα. Εξάλλου, διαπιστώνουμε μεγάλες αποκλίσεις μεταξύ των χωρών σχετικά με το είδος των προβλεπόμενων μέτρων για τη διευκόλυνση της συνεργασίας των μαρτύρων που από τη μια πλευρά ερμηνεύουν τη σημασία και τη φύση της αξιόποινης πράξης και από την άλλη πλευρά συνδέονται με διαφορές νομικών πλαισίων και παραδόσεων (βλέπε παράρτημα).

Παρότι ο όρος «πρόσωπο που συνεργάζεται με τη δικαιοσύνη» σπάνια περιέχεται στους εθνικούς ποινικούς κώδικες, στην πράξη όλες οι χώρες προβλέπουν τη δυνατότητα για τον δικαστή να μειώσει την ποινή των δραστών αξιόποινων πράξεων που βοηθούν την αστυνομία και/ή τις δικαστικές αρχές για τη διασαφήνιση αξιόποινων πράξεων που διέπραξαν οι ίδιοι ή άλλοι. Πάντως, ορισμένα κράτη μέλη επέλεξαν να μη νομοθετήσουν σχετικά με τα πρόσωπα που συνεργάζονται με τη δικαιοσύνη (είτε γιατί σπανίως αντιμετωπίζουν τις αξιόποινες πράξεις για τις οποίες προβλέπεται η έννοια αυτή, είτε γιατί έχουν αντιρρήσεις ηθικής τάξεως

¹⁰ EE C 327, 07.12.1995, σ.5.

¹¹ EE C 010, 11.01.1997, σ.1.

¹² EE L 164, 22.06.2002, σ.3., άρθρο 6.

¹³ EE L 82, 22.03.2001, σ.1., άρθρο 8.

σχετικά με την απαλλαγή ή μείωση της ποινής). Αντίθετα, άλλα κράτη μέλη χρησιμοποιούν πολύ συχνά την έννοια αυτή.

Ιδιαίτερη προσοχή προσδόθηκε στις εργασίες του **Συμβουλίου της Ευρώπης**. Ο διεθνής αυτός οργανισμός ασχολείται με την προστασία των μαρτύρων από τα μέσα της δεκαετίας του 1990 και παρήγαγε νομοθετικό έργο: η σύσταση (1997)¹³ σχετικά με τον εκφοβισμό των μαρτύρων και τα δικαιώματα υπεράσπισης καθώς και η σύσταση (2005)⁹ σχετικά με την προστασία των μαρτύρων και των προσώπων που συνεργάζονται με τη δικαιοσύνη. Όσον αφορά την προστασία στο πλαίσιο της διαδικασίας, οι αποφάσεις του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου για τα δικαιώματα του ανθρώπου προσέφεραν σημαντική συνεισφορά ιδίως σχετικά με το άρθρο 6 της ευρωπαϊκής σύμβασης των δικαιωμάτων του ανθρώπου που αναφέρεται στο δικαίωμα για δίκαιη δίκη. Πρέπει επίσης να αναφέρουμε και άλλες νομικές πράξεις του Συμβουλίου της Ευρώπης¹⁴ που περιέχουν διατάξεις στον τομέα της προστασίας.

Υπάρχουν επίσης πρακτικές διευθετήσεις που διέπουν τη συνεργασία στον τομέα της προστασίας των μαρτύρων σε όλη την Ευρώπη. Το 2000 συστάθηκε ένα **Ευρωπαϊκό Δίκτυο Σύνδεσης**, το οποίο συντονίζεται από την Ευρώπη - που δεν διαθέτει πραγματική εντολή στον τομέα αυτό - και το οποίο συγκεντρώνει, εθελοντικά, τους προϊσταμένους εξειδικευμένων μονάδων για την προστασία των μαρτύρων. Κατά τη διάρκεια των ετών, το δίκτυο αυτό απέκτησε επαγγελματική δομή παγκόσμιας εμβέλειας, με ενεργό δραστηριότητα και στις 5 ηπείρους¹⁵. Οι συνεδριάσεις του δικτύου χρησιμεύουν ως πλατφόρμα για την ανταλλαγή πληροφοριών, την ανάπτυξη μέσων και τον καθορισμό γενικών κατευθύνσεων, αλλά δεν επιτρέπουν επιχειρησιακές δραστηριότητες. Βάσει των συζητήσεων που οργανώνονται στο πλαίσιο του δικτύου Ευρώπη, εκπονήθηκαν και διαδόθηκαν δύο έγγραφα για να χρησιμοποιηθούν ως «γενικές κατευθύνσεις της ΕΕ»: οι «Θεμελιώδεις αρχές της Ευρωπαϊκής Ένωσης που διέπουν την αστυνομική συνεργασία στον τομέα της προστασίας των μαρτύρων», που αναφέρονται κυρίως στη διεθνή επανεγκατάσταση των μαρτύρων και τα «Κοινά κριτήρια ένταξης ενός μάρτυρα σε ένα πρόγραμμα προστασίας», που αναφέρονται στα κριτήρια που εφαρμόζονται ώστε να επωφελείται ένας μάρτυρας από ένα πρόγραμμα προστασίας.

Όσον αφορά τη **διεθνή συνεργασία στον τομέα της προστασίας των μαρτύρων** – περιλαμβανομένης της συνεργασίας μεταξύ χωρών της ΕΕ και της συνεργασίας με τις διεθνείς δικαστικές αρχές ή τις αρχές τρίτων χωρών – οι χώρες περιλαμβάνουν κατά κανόνα διμερείς συμφωνίες σε μια βάση «ad hoc». Η μόνη πολυμερής συμφωνία σε ευρωπαϊκό επίπεδο συνάφθηκε από τις τρεις Βαλτικές χώρες¹⁶ με στόχο τη συνεργασία σε ποινικές υποθέσεις. Προβλέπει ότι τα πρόσωπα που βοήθησαν τις υπηρεσίες καταστολής άλλου μέρους της εν λόγω συμφωνίας δεν θα αποτελέσουν αντικείμενο περαιτέρω διώξεων ή θα επωφεληθούν μείωσης της ποινής τους.

¹⁴ Σύσταση (2001)¹¹ σχετικά με τις κατευθυντήριες αρχές για την καταπολέμηση του οργανωμένου εγκλήματος· Σύσταση (1997)¹³²⁵ σχετικά με το εμπόριο γυναικών και την καταναγκαστική πορνεία στα κράτη μέλη του Συμβουλίου της Ευρώπης· Σύσταση (2000) 11 σχετικά με την καταπολέμηση του εμπορίου ανθρωπίνων υπάρξεων με στόχο τη σεξουαλική εκμετάλλευση· Σύμβαση ποινικού δικαίου του Συμβουλίου της Ευρώπης περί δωροδοκίας (αριθ. 173, 27.01.1999.).

¹⁵ Αυτή τη στιγμή το δίκτυο αποτελείται από τους προϊσταμένους εξειδικευμένων μονάδων για την προστασία των μαρτύρων και/ή εθνικών σημείων επαφής για κάθε μία από τις 27 χώρες της ΕΕ, 10 ευρωπαϊκές χώρες που δεν ανήκουν στην ΕΕ, 7 παρατηρητές υπερπόντιων εδαφών και 12 διεθνείς οργανώσεις που ασκούν ενεργό δραστηριότητα στον τομέα αυτό.

¹⁶ Συμφωνία μεταξύ των κυβερνήσεων της Δημοκρατίας της Λιθουανίας, της Δημοκρατίας της Εσθονίας και της Δημοκρατίας της Λιθουανίας σχετικά με τη συνεργασία στον τομέα της προστασίας των μαρτύρων και των θυμάτων (2000).

Δεδομένου ότι αναπτύχθηκαν πρόσφατα οι κανόνες της **διεθνούς δικαιοδοσίας** και της **διεθνούς ποινικής δικονομίας**, το Διεθνές Ποινικό Δικαστήριο για την πρώτη Γιουγκοσλαβία (ΔΠΔΠΓ, 1993) αποτέλεσε βασική πηγή και θεμελιώδες σημείο αναφοράς στους δύο αυτούς τομείς. Οι κανόνες που ακολουθήθηκαν από το ΔΠΔΠΓ εφαρμόζονται επίσης σε μεγάλο βαθμό από το Διεθνές Ποινικό Δικαστήριο (ΔΠΔ, 1998). Πάντως, εφόσον το διεθνές ποινικό δίκαιο δεν ορίζει ούτε τον όρο «μάρτυρας» ούτε το επίπεδο των μέτρων προστασίας που δικαιούται να αναμένει ένας μάρτυρας στο πλαίσιο μιας ποινικής διαδικασίας, μπορεί να εξαχθεί το συμπέρασμα από τον εσωτερικό κανονισμό και τη νομολογία των δικαστικών αυτών οργάνων ότι τα πρόσωπα που καταθέτουν στο πλαίσιο της ποινικής διαδικασίας υπόκεινται σε ορισμένους κανόνες και κατευθυντήριες γραμμές. Είναι δύσκολο να παρασχεθεί ενίσχυση στους μάρτυρες που καταθέτουν ενώπιον των δικαστικών αυτών οργάνων, κυρίως λόγω της έλλειψης ειδικού τύπου και κατά συνέπεια εδαφικής αρμοδιότητας, του περιορισμένου προϋπολογισμού που προβλέπεται για τις υποθέσεις αυτές και της έλλειψης συνεργασίας μεταξύ των ενδιαφερομένων χωρών. Εφόσον τα δικαστήρια αυτά διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο για τη διατήρηση της ειρήνης και της δικαιοσύνης, μια μελλοντική ευρωπαϊκή νομοθεσία θα μπορούσε να είναι ευεργετική για τη λειτουργία τους, όσον αφορά την προστασία των μαρτύρων¹⁷.

Παρότι κανένα ειδικό **μέσο των Ηνωμένων Εθνών**, δεσμευτικού ή μη χαρακτήρα, δεν προβλέπει αποκλειστικά την προστασία των μαρτύρων, παρατηρήθηκε μια τάση να γίνεται άμεση μνηεία στους μάρτυρες στις συμβάσεις που θεσπίστηκαν τα τελευταία αυτά χρόνια σχετικά με τον τομέα αυτό, όπως η σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών κατά του διεθνούς οργανωμένου εγκλήματος (2001)¹⁸ και η σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών κατά της διαφθοράς (2003)¹⁹. Οι συμβάσεις αυτές καλούν τα κράτη μέλη να λάβουν, σύμφωνα με το εσωτερικό τους έννομο σύστημα και στο πλαίσιο των μέσων που διαθέτουν, κατάλληλα μέτρα για να διασφαλίσουν αποτελεσματική προστασία των μαρτύρων που καταθέτουν σχετικά με τις αξιόποινες πράξεις που προβλέπονται στις συμβάσεις αυτές. Για να ενισχυθούν τα κράτη μέλη του Οργανισμού των Ηνωμένων Εθνών στην εφαρμογή των μέσων αυτών, η Υπηρεσία των Ηνωμένων Εθνών κατά των ναρκωτικών και του εγκλήματος ανέλαβε το 2005 να εκπονήσει κατευθυντήριες γραμμές στον τομέα της προστασίας των μαρτύρων.

5. ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΠΟΥ ΣΥΝΔΕΟΝΤΑΙ ΜΕ ΤΗΝ ΙΣΧΥΟΥΣΑ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ

Η ανάλυση της κατάστασης όσον αφορά τη νομοθεσία και την πρακτική που ακολουθείται στον τομέα της προστασίας των μαρτύρων πιστοποιεί ότι παρότι έχουν γίνει ορισμένα βήματα, ιδίως κατά τα τελευταία χρόνια, το ισχύον πλαίσιο δεν είναι επαρκώς σταθερό, πράγμα που σημαίνει ότι, από τη μια πλευρά, υπάρχει μεγάλη ποικιλία νομοθετικών και διοικητικών δομών στα κράτη μέλη και από την άλλη πλευρά, πρόκειται για έναν τομέα σε διαρκή εξέλιξη.

Πολλά στοιχεία συμβάλλουν στην κατάσταση αυτή, όπως για παράδειγμα:

- η πολλαπλότητα των μέτρων που λήφθηκαν από τους διεθνείς φορείς και συνδέονται με την προστασία των μαρτύρων (ΕΕ, περιλαμβανομένης της Ευρωπόλ, Συμβούλιο της Ευρώπης, ΔΠΔΠΓ/ΔΠΔ, επίπεδο G8)·
- η ποικιλία των βαθμών εφαρμογής των περισσότερων μη δεσμευτικών πράξεων·

¹⁷ Συμφωνία συνεργασίας και συνδρομής μεταξύ του διεθνούς ποινικού δικαστηρίου και της Ευρωπαϊκής Ένωσης (Απρίλιος 2006).

¹⁸ Άρθρο. 24 - Προστασία των μαρτύρων.

¹⁹ Άρθρο 32 – προστασία των μαρτύρων, των εμπειρογνομόνων και των θυμάτων.

- η αναγκαιότητα καλύτερου συντονισμού μεταξύ των αρμοδίων αρχών των κρατών μελών και των οργάνων της ΕΕ κατά την εκπόνηση πολιτικών και προγραμμάτων που αφορούν τους μάρτυρες, περιλαμβανομένης της έλλειψης κοινά αποδεκτών ορθών πρακτικών για τη διασφάλιση αποτελεσματικής προστασίας·
- οι δυσχέρειες στην επιχειρησιακή διασυνοριακή συνεργασία και η αναγκαιότητα βελτίωσης της χρήσης των υπαρχόντων δικτύων·
- η έλλειψη συνολικής θεώρησης των όσων πραγματοποιήθηκαν μέχρι τώρα σε συνάρτηση με την απουσία δεδομένων και αναλύσεων, που συνδέεται κυρίως με τον εμπιστευτικό χαρακτήρα των πληροφοριών.

Οι μεγάλες διαφορές που ισχύουν μεταξύ των ποινικών δικαίων των κρατών μελών απειλούν την αποτελεσματικότητα και τη συνεργασία τους στην καταπολέμηση των συχνά εξαιρετικά πολύπλοκων εγκληματικών οργανώσεων. Η διασυνοριακή συνεργασία στον τομέα της προστασίας των μαρτύρων είναι ιδιαίτερα δυσχερής με τις χώρες που δεν διαθέτουν νομοθετικές πράξεις και/ή διοικητικές δομές και προγράμματα προστασίας των μαρτύρων, ακόμη και εάν, στο εσωτερικό των συνόρων τους, ασκούν τέτοιου είδους δραστηριότητες για τους πολίτες τους. Όλο και περισσότερο, οι χώρες στις οποίες υπάρχουν πρακτικές δυσχέρειες σε συνάρτηση με τα γεωγραφικά τους χαρακτηριστικά (περιορισμένη εθνική επικράτεια) ή τα δημογραφικά τους χαρακτηριστικά (μεγάλη πυκνότητα πληθυσμού), καθώς και οι χώρες που πλήττονται ιδιαίτερα από τις εγκληματικές οργανώσεις, πρέπει να επανεγκαταστήσουν τα προστατευόμενα πρόσωπα σε άλλες χώρες.

6. ΑΙΤΙΟΛΟΓΗΣΗ ΑΝΑΛΗΨΗΣ ΔΡΑΣΗΣ ΣΕ ΕΠΙΠΕΔΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΈΝΩΣΗΣ

Παρότι αρμοδιότητα έχουν κατά πρώτο λόγο οι εθνικές αρχές για την επίλυση των περισσότερων ζητημάτων που αφορούν την προστασία των μαρτύρων, η παρούσα ανάλυση αποδεικνύει την ύπαρξη μιας ευρωπαϊκής διάστασης. Μια δράση σε επίπεδο ΕΕ θα πρόσφερε προστιθέμενη αξία στην καταπολέμηση του οργανωμένου εγκλήματος, βελτιώνοντας τη διασυνοριακή συνεργασία, διότι οι μάρτυρες θα ενθαρρύνονταν να καταθέτουν με αντιπαρεχόμενη προστασία. Με σεβασμό των διαφορών των νομικών συστημάτων και των διοικητικών οργανώσεων κάθε κράτους μέλους, μια κοινή προσέγγιση της προστασίας των μαρτύρων, των προσώπων που συνεργάζονται με τη δικαιοσύνη και των οικείων τους θα μπορούσε να επιτρέψει περισσότερες καταδικαστικές αποφάσεις σε υποθέσεις που αφορούν το οργανωμένο έγκλημα. Τελικά, η προστασία των μαρτύρων θα μπορούσε να προβλεφθεί σε όλα τα κράτη μέλη, εφόσον πρόκειται για ένα εξαιρετικά κατάλληλο μέσο για την καταπολέμηση του οργανωμένου εγκλήματος και της τρομοκρατίας. Πράγματι, λόγω του κλειστού χαρακτήρα των ομάδων αυτών, είναι δύσκολο να χρησιμοποιηθούν οι παραδοσιακές ανακριτικές μέθοδοι.

Για να αποφευχθεί η αλληλεπικάλυψη και το ανώφελο κόστος, πρέπει να προβλεφθεί η καλύτερη χρήση των υπαρχόντων δικτύων των εθνικών οργανισμών, όπως το δίκτυο Ευρωπόλ.

6.1 ΕΞΕΤΑΣΗ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΕΠΙΛΟΓΩΝ

Προβλέφθηκαν και αναλύθηκαν διάφορες πολιτικές επιλογές ώστε να αξιολογηθούν τα δυνατά και αδύναμα σημεία τους. Η διαδικασία αξιολόγησης επιπτώσεων επέτρεψε να εντοπιστούν τρεις δυνατότητες δράσης: η πρώτη προβλέπει τη διατήρηση της ισχύουσας κατάστασης και οι δύο άλλες μια ευρωπαϊκή νομοθετική πρωτοβουλία στον τομέα της προστασίας των μαρτύρων (η μια προτείνει ένα γενικό πλαίσιο στον τομέα αυτό και η άλλη αναφέρεται ειδικότερα στην επανεγκατάσταση).

Σε κάθε περίπτωση, πρέπει να αποφευχθεί η διπλή προσπάθεια: πράγματι, υπάρχουν ήδη πολλά έγγραφα που έχουν τη μορφή μη δεσμευτικής πράξης τα οποία προέρχονται από ποικίλους διεθνείς παράγοντες.

6.1.1. ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΕΠΙΛΟΓΗ 1 – ΙΣΧΥΟΥΣΑ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΜΕ ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗ ΤΩΝ ΥΠΑΡΧΟΥΣΩΝ ΔΙΕΥΘΕΤΗΣΕΩΝ

Στην περίπτωση διατήρησης της ισχύουσας κατάστασης, οι υπάρχουσες νομικές και επιχειρησιακές πράξεις θα πρέπει να αποτελούν το επίκεντρο ενός ευρωπαϊκού πολιτικού πλαισίου, προβλέποντας ευρύτερο συντονισμό. Μια κοινή πολιτική της ΕΕ θα πρέπει να στοχεύει στην ενίσχυση της συνοχής, της αποτελεσματικότητας των νομοθετικών και πρακτικών δραστηριοτήτων καθώς και στη βελτίωση του συντονισμού.

6.1.2. ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΕΠΙΛΟΓΗ 2 – ΕΝΑΡΜΟΝΙΣΜΕΝΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΤΩΝ ΜΑΡΤΥΡΩΝ ΣΤΗΝ ΕΕ ΜΕΣΩ ΕΛΑΧΙΣΤΩΝ ΚΑΝΟΝΩΝ ΣΤΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΜΙΑΣ ΔΕΣΜΕΥΤΙΚΗΣ ΝΟΜΟΘΕΣΙΑΣ

Χρησιμοποιώντας στις εργασίες που αναπτύχθηκαν από την Ευρώπη, αλλά λαμβάνοντας συγχρόνως υπόψη τις συστάσεις του Συμβουλίου της Ευρώπης, θα μπορούσε να εκπονηθεί μια ευρωπαϊκή νομοθετική πράξη· για το σκοπό αυτό, όλα τα κράτη μέλη της ΕΕ θα πρέπει να θεσπίσουν ένα νομοθετικό πλαίσιο και μια θεσμική δομή στον τομέα της προστασίας των μαρτύρων.

Από τη μια πλευρά, η νομοθεσία της ΕΕ σχετικά με ένα εναρμονισμένο σύστημα προστασίας των μαρτύρων σε όλα τα κράτη μέλη θα μπορούσε να πραγματοποιηθεί, με τον πλήρη σεβασμό των διαφορών των νομικών συστημάτων και της διοικητικής οργάνωσης των κρατών μελών. Η προσέγγιση αυτή θα επέτρεπε την ανάπτυξη της συμβατότητας των εθνικών ποινικών συστημάτων (ήτοι, θα υπήρχε μια βασική νομοθεσία και μια αρχή επιφορτισμένη με την προστασία των μαρτύρων).

Πάντως, πρέπει να υπενθυμίσουμε ότι η τελευταία απόπειρα πραγματοποιήθηκε πρόσφατα (2005) από το Συμβούλιο της Ευρώπης στον ειδικό αυτό τομέα και ότι η ειδικευμένη ομάδα εμπειρογνομόνων του στον τομέα της προστασίας των μαρτύρων κατέληξε να ταχθεί υπέρ μιας νέας σύστασης. Παρότι ξεκίνησε η εκπόνηση μελέτης για τον εντοπισμό αδυναμιών του υπάρχοντος συστήματος, δεν κατέληξε ποτέ στη σύνταξη μιας σύμβασης. Λαμβανομένων υπόψη των υπάρχοντων πρακτικών και εγγράφων μπορεί να προβλεφθεί σε επίπεδο ΕΕ ένα εναρμονισμένο σύστημα προστασίας των μαρτύρων, εισάγοντας ελάχιστους κανόνες σε μια δεσμευτική νομοθετική πράξη. Πάντως, δεδομένων των δυσχερειών που αναλύθηκαν παραπάνω, είναι αναγκαίο να εξεταστεί λεπτομερέστερα το ζήτημα αυτό στο πλαίσιο του εν λόγω τομέα που βρίσκεται σε συνεχή εξέλιξη.

6.1.3 ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΕΠΙΛΟΓΗ 3 – ΑΥΞΗΜΕΝΗ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΜΕΤΑΞΥ ΤΩΝ ΚΡΑΤΩΝ ΜΕΛΩΝ ΣΤΟΝ ΤΟΜΕΑ ΤΗΣ ΕΠΑΝΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ ΜΕΣΩ ΔΕΣΜΕΥΤΙΚΗΣ ΝΟΜΟΘΕΣΙΑΣ

Καμία πολυμερής συμφωνία δεν αναφέρεται στους εφαρμοστέους κανόνες στον τομέα της επανεγκατάστασης μαρτύρων και της διεθνούς συνεργασίας για την προστασία των μαρτύρων εν γένει. Τα κράτη υπογράφουν διμερείς συμφωνίες κατά περίπτωση, είτε μεταξύ τους είτε/και με τα διεθνή δικαιοδοτικά όργανα ώστε να διευκολυνθεί η συνεργασία.

Ένας από τους βασικούς λόγους που αιτιολογεί την επισημοποίηση της υπάρχουσας πρακτικής είναι ότι η επανεγκατάσταση των προστατευόμενων προσώπων πρέπει να θεωρείται ως τομέας μεγάλης προτεραιότητας λόγω των αυξημένων αναγκών (γεωγραφικά

προβλήματα, εξαιρετικά διαδεδομένη εγκληματικότητα κλπ.) μόνιμης ή έκτακτης εγκατάστασης των ενδιαφερομένων προσώπων στο εξωτερικό για την ασφάλειά τους.

Για να υπάρξει ένα αποτελεσματικό σύστημα επανεγκατάστασης στο εσωτερικό της ΕΕ, θα πρέπει να θεσπιστούν ορισμένες δεσμευτικές νομοθετικές και διοικητικές διατάξεις από τα κράτη μέλη. Εξάλλου, οι ευρωπαίοι πολίτες θα μπορούσαν κατά τον τρόπο αυτό να είναι βέβαιοι ότι θα αποκτήσουν τα απαραίτητα μέτρα ασφαλείας, εφόσον είναι αναγκαίο ακόμη και στο εξωτερικό και κατά τον τρόπο αυτό θα είναι περισσότερο πρόθυμοι να καταθέτουν.

Παρότι κανείς δεν θα μπορούσε να αμφισβητήσει τα πρακτικά πλεονεκτήματα μιας εναρμονισμένης προσέγγισης της επανεγκατάστασης, από τις συνεδριάσεις των εμπειρογνομόνων της Επιτροπής απορρέει ότι τα κράτη μέλη δεν θα δέχονταν κεντρικό σύστημα σε επίπεδο ΕΕ για τη διευκόλυνση της συνεργασίας. Οι εμπειρογνώμονες συμφωνούν επίσης στο συμπέρασμα ότι δεν πρέπει να δοθεί στην Ευρώπη και/ή την Eurojust επιχειρησιακή εντολή. Είναι αναγκαίο να εξεταστεί περισσότερο ο ρόλος των εν λόγω ευρωπαϊκών οργανώσεων στο πλαίσιο μιας ευρωπαϊκής εμβέλειας συνεργασίας στον τομέα της προστασίας των μαρτύρων.

Η πρόταση της ομάδας εργασίας Ευρώπη-ISIS-OPCO σχετικά με τις ελάχιστες προϋποθέσεις για μια ενδεχόμενη νομοθετική πράξη σε επίπεδο Ευρωπαϊκής Ένωσης προβλέπει μια τυποποιημένη διμερή συμφωνία για την επανεγκατάσταση των μαρτύρων. Η προσέγγιση αυτή βασίζεται στην ισχύουσα πρακτική της διακρατικής συνεργασίας. Για λόγους ασφαλείας και απορρήτου, οι συμφωνίες αυτές δεν δημοσιεύονται στην επίσημη εφημερίδα των ενδιαφερομένων χωρών. Παρότι είναι νομίμως δυνατό να ενταχθεί η τυποποιημένη συμφωνία σε μια νομική πράξη της ΕΕ και να ενθαρρυνθούν τα κράτη μέλη να τη χρησιμοποιούν²⁰, από πρακτική άποψη δεν θα απέρρεε, αντίθετα από τις προσδοκίες, καμία βελτίωση της κατάστασης σε επίπεδο ΕΕ.

Απαιτούνται συμπληρωματικές μελέτες ώστε να εντοπισθούν αποδεκτοί τρόποι προώθησης μιας ευρωπαϊκής συνεργασίας στον τομέα της προστασίας των μαρτύρων, διότι πρόκειται για σύνθετο τομέα στον οποίο παρεμβαίνουν πολλά άλλα ευαίσθητα και δυσχερή θέματα (όπως η αλλαγή ταυτότητας). Εξάλλου, πρέπει να εξεταστούν με προσοχή οι τελευταίες πρόοδοι που επηρεάζουν την προστασία των μαρτύρων, όπως η χρήση της βιομετρίας.

7. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Από την αξιολόγηση επιπτώσεων απορρέει ότι **είναι ακόμη πρόωρο να αναληφθεί άμεση νομοθετική πρωτοβουλία σε επίπεδο ΕΕ στον τομέα της προστασίας των μαρτύρων**. Οι προγενέστερες προσπάθειες σε διεθνές επίπεδο αποδεικνύουν τις δυσχέρειες που θέτει η έκδοση μιας δεσμευτικής πράξης. Παρότι σε επίπεδο Συμβουλίου της Ευρώπης υπάρχει νομοθεσία, τομείς δράσης προτεραιότητας και δικαστικές αποφάσεις που δείχνουν την αναγκαιότητα να προβλεφθεί δεσμευτική δράση στον τομέα αυτό, οι καταβληθείσες προσπάθειες δεν κατέληξαν στη θέσπιση δεσμευτικής νομοθεσίας. Οι τελευταίες εργασίες του Συμβουλίου της Ευρώπης, που αριθμεί πάνω από 40 χώρες μέλη, εκ των οποίων όλα τα κράτη μέλη της ΕΕ δεν επέτρεψαν να θεσπιστεί δεσμευτική νομοθεσία με τη μορφή σύμβασης, εφόσον τα κράτη δεν ήταν έτοιμα να δεσμευθούν και κατά συνέπεια δεν θα μπορούσε να επιτευχθεί συμφωνία παρά μόνον μέσω μη δεσμευτικής νομοθετικής πράξης.

Βάσει των συνεδριάσεων των εμπειρογνομόνων που οργανώθηκαν από την Επιτροπή και των γραπτών παρατηρήσεων των εμπειρογνομόνων, πρέπει να εξαχθεί το συμπέρασμα ότι αυτή τη

²⁰ Όπως για τις κοινές ομάδες έρευνας.

στιγμή τα κράτη μέλη δεν είναι πρόθυμα να δεχθούν μια δεσμευτική νομοθεσία που θα διέπει την τρέχουσα άτυπη συνεργασία τους.

Πάντως, υπάρχουν ορατές τάσεις που δείχνουν την αναγκαιότητα μιας μεγαλύτερης συνεργασίας μεταξύ των χωρών, η οποία θα μπορούσε, σε εύθετο χρόνο, να καταλήξει στην αποδοχή τυποποιημένων κανόνων και δομών στον τομέα της προστασίας των μαρτύρων. Στην Ευρώπη, η πρακτική και η νομοθεσία στον τομέα αυτό ξεκίνησαν μόλις πριν από 16 χρόνια (Ιταλία, 1991, μετανοήσαντες και πρόσωπα που συνεργάζονται με τη δικαιοσύνη). Από τότε, τα περισσότερα κράτη μέλη της ΕΕ είτε θέσπισαν ειδική νομοθεσία είτε τουλάχιστον περιέλαβαν μνεία στην προστασία των εκφοβισθέντων μαρτύρων στο πλαίσιο του ποινικού τους δικαίου. Πάντως, αυτό δεν έγινε με ενιαίο τρόπο. Εξάλλου, κατά τη διάρκεια των τελευταίων ετών, οι χώρες αντάλλαξαν άτυπα τα «εξαχθέντα διδάγματα» της εφαρμογής ενός συστήματος προστασίας των μαρτύρων και λαμβάνουν επίσης υπόψη τις αρχές που εκπονήθηκαν από την Ευρωπόλ και το Συμβούλιο της Ευρώπης. Για τους λόγους αυτούς, υπάρχουν ορισμένες αντιστοιχίες στα καθεστάτα προστασίας των μαρτύρων που δημιουργήθηκαν κατά τη διάρκεια των 2-3 τελευταίων ετών, που όμως σέβονται τις διαφορές της έννομης τάξης και των θεμελιωδών αρχών διοικητικής οργάνωσης του κάθε κράτους μέλους.

Οι τεκμηριωμένες τάσεις στον τομέα της εγκληματικότητας, ήτοι η αύξηση της δραστηριότητας, τόσο ως προς τον αριθμό όσο και ως προς την έκτασή τους, των διασυνοριακών εγκληματικών οργανώσεων και των τρομοκρατικών ομάδων διεθνούς διάστασης, οδήγησαν τα κράτη μέλη στο να ενισχύσουν τη συνεργασία τους. Εφόσον δεν πρόκειται μόνο για εγκληματίες αλλά επίσης για απλούς πολίτες που επωφελούνται των πλεονεκτημάτων τα οποία παρέχει η ελεύθερη κυκλοφορία στο πλαίσιο της ΕΕ, είναι πιθανό να αυξηθεί ο αριθμός των ευρωπαίων πολιτών που καλούνται να καταθέσουν ως μάρτυρες σε θεμελιώδους σημασίας ποινικές υποθέσεις.

Κατά την εκπόνηση μιας πολιτικής της ΕΕ σχετικά με την προστασία των μαρτύρων, δεν πρέπει να παραμεληθεί η χρήση των πρόσφατων προόδων στον τομέα της τεχνολογίας και της πληροφορικής (όπως οι τηλεδιασκέψεις) που θα επιτρέπουν τη διευκόλυνση της διασυνοριακής συνεργασίας. Οι πρόοδοι αυτές θα πρέπει να χρησιμοποιηθούν ευρύτερα από τις υπηρεσίες καταστολής, ιδίως για την προστασία των μαρτύρων.

Η αναγνώριση της αναγκαιότητας μιας αυξημένης συνεργασίας στον τομέα της καταπολέμησης του οργανωμένου εγκλήματος, χάρη στην ύπαρξη μαρτύρων που θα πρέπει να επωφεληθούν προστασίας, καθώς και οι προσπάθειες υλοποίησης των συστημάτων προστασίας των μαρτύρων που προβλέπονται στις συμβάσεις των Ηνωμένων Εθνών, θα μπορούσαν να συνεπάγονται αλλαγές στάσης τόσο σε πολιτικό όσο και σε επιχειρησιακό επίπεδο.

Δεδομένων των στοιχείων που αναφέρονται παραπάνω, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή προτείνει την αναστολή οποιασδήποτε νομοθετικής πρωτοβουλίας στον τομέα της προστασίας των μαρτύρων, προβλέποντας συγχρόνως, στο πλαίσιο ενός ειδικού εγγράφου, τη σκοπιμότητα μιας δράσης σε επίπεδο ΕΕ με μεσοπρόθεσμη προοπτική (4-5 έτη). Για το σκοπό αυτό, το ειδικό οικονομικό πρόγραμμα «πρόληψη και καταπολέμηση της εγκληματικότητας» για την περίοδο 2007-2013²¹ θα μπορούσε να χρησιμοποιηθεί για άλλες μελέτες και για τη συλλογή πληροφοριών· το εν λόγω πρόγραμμα χαρακτηρίζει την «προστασία και στήριξη των μαρτύρων» ως ειδικό θέμα και στόχο, πράγμα που αντικατοπτρίζει τη σημασία του ζητήματος αυτού σε επίπεδο ΕΕ.

²¹ Απόφαση 2007/125/ΔΕΥ του Συμβουλίου της 12.02.2007, ΕΕ L 58, 24.02.2007, σ.7.

Παράρτημα

Νομοθεσία σχετικά με την προστασία των μαρτύρων στα κράτη μέλη και τη Νορβηγία

	Νομοθεσία προστασίας των μαρτύρων	Μονάδα προστασίας των μαρτύρων	Δυνατότητα αλλαγής ταυτότητας	Νομοθετημένη δυνατότητα αλλαγής ταυτότητας	Νομοθεσία για τα πρόσωπα που συνεργάζονται με τη δικαιοσύνη
ΑΥΣΤΡΙΑ	ΟΧΙ	ΝΑΙ	ΝΑΙ	ΝΑΙ	ΟΧΙ
ΒΕΛΓΙΟ	ΝΑΙ	ΝΑΙ	ΟΧΙ	ΟΧΙ	ΟΧΙ
ΒΟΥΛΓΑΡΙΑ	ΝΑΙ	ΝΑΙ	ΝΑΙ	ΟΧΙ	ΟΧΙ
ΤΣΕΧΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ	ΝΑΙ	ΝΑΙ	ΝΑΙ	ΝΑΙ	ΟΧΙ
ΚΥΠΡΟΣ	ΝΑΙ	ΝΑΙ	ΝΑΙ	ΝΑΙ	ΝΑΙ
ΔΑΝΙΑ	ΟΧΙ	ΝΑΙ	ΝΑΙ	ΟΧΙ	ΟΧΙ
ΕΣΘΟΝΙΑ	ΝΑΙ	ΝΑΙ	ΝΑΙ	ΝΑΙ	ΔΕΝ ΠΡΟΒΛΕΠΕΤΑΙ ΕΙΔΙΚΗ ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ, ΜΜΕ ΑΡΘΡΑ ΣΤΟ ΝΟΜΟ ΠΕΡΙ ΕΠΟΠΤΕΙΑΣ
ΦΙΝΛΑΝΔΙΑ	ΟΧΙ	ΝΑΙ	ΟΧΙ	ΟΧΙ	ΟΧΙ
ΓΑΛΛΙΑ	ΟΧΙ	ΟΧΙ	ΟΧΙ	ΟΧΙ	
ΓΕΡΜΑΝΙΑ	ΝΑΙ	ΝΑΙ	ΝΑΙ	ΝΑΙ	
ΕΛΛΑΔΑ	ΟΧΙ	ΟΧΙ	ΟΧΙ	ΟΧΙ	
ΟΥΓΓΑΡΙΑ	ΝΑΙ	ΝΑΙ	ΝΑΙ	ΝΑΙ	
ΙΡΛΑΝΔΙΑ	ΟΧΙ	ΝΑΙ	ΝΑΙ	ΟΧΙ	
ΙΤΑΛΙΑ	ΝΑΙ	ΝΑΙ	ΝΑΙ	ΝΑΙ	ΝΑΙ
ΛΕΤΟΝΙΑ	ΝΑΙ	ΝΑΙ	ΝΑΙ	ΝΑΙ/ΟΧΙ ²²	ΝΑΙ ²³
ΛΙΘΟΥΑΝΙΑ	ΝΑΙ	ΝΑΙ	ΝΑΙ	ΝΑΙ	
ΛΟΥΞΕΜΒΟΥΡΓΟ	ΟΧΙ	ΟΧΙ	ΝΑΙ	ΟΧΙ	
ΜΑΛΤΑ	ΝΑΙ	ΟΧΙ	ΟΧΙ	ΟΧΙ	
ΚΑΤΩ ΧΩΡΕΣ	ΟΧΙ	ΝΑΙ	ΝΑΙ	ΟΧΙ	ΟΧΙ

²² Η νομοθεσία επιτρέπει τη δημιουργία νέας ταυτότητας αλλά η παλαιά δεν μπορεί να διαγραφεί.

²³ Κατατέθηκε νομοσχέδιο ενώπιον του Κοινοβουλίου με πιθανότητα έναρξης ισχύος το 2008.

ΝΟΡΒΗΓΙΑ	OXI	NAI	OXI	OXI	OXI
ΠΟΛΩΝΙΑ	NAI	NAI	NAI	NAI	NAI
ΠΟΡΤΟΓΑΛΙΑ	NAI	NAI	NAI	NAI	
ΡΟΥΜΑΝΙΑ	NAI	NAI	OXI	NAI	
ΣΛΟΒΑΚΙΑ	NAI	NAI	NAI	NAI	NAI
ΣΛΟΒΕΝΙΑ	NAI	NAI	NAI	NAI	OXI
ΙΣΠΑΝΙΑ	OXI	OXI	NAI	OXI	
ΣΟΥΗΔΙΑ	NAI	NAI	OXI	OXI	
ΗΝΩΜΕΝΟ ΒΑΣΙΛΕΙΟ ²⁴	NAI	NAI	NAI	NAI	NAI

²⁴ Περιλαμβανομένων των χωριστών δικαστικών αρχών για την Αγγλία/Ουαλία, Σκωτία και Βόρεια Ιρλανδία.